

1917-01-31

þÿ š Å À Á ¹ ± ⁰ Ì Â ¡ Í » ± ³/₄ - ± Á . 5 6 3

Library of Neapolis University Pafos

<http://hdl.handle.net/11728/9764>

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΛΑΪΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

“Αθλον εινε το τεμα του παρόντος πολέμου και η μετ' αυτών τύχη της Νήσου ταύτης, ην εχόμεθα πάντες εύνουν προς τους προαιωνίους πόθους ημών. Το μετέωρον όμως και αμφίβολον της καταστάσεως ταύτης δεν πρέπει ν' αποτρέψη την προσοχήν του λαού και των ηγετών αυτού Εκκλησιαστικών και πολιτικών από της πνευματικής αναπτύξεως και της εθνικής και ήθικης διαπαιδαγωγήσεως των νέων γενεών, και νομίζομεν ότι πολύ παρειτάθη η αναβολή της μελετηθείσης και αποφασισθείσης βελτιώσεως της θέσεως των διδασκάλων της τε οικονομικής και της κοινωνικής.”

“Επίσημος εδόθη ύπόσχεσις εις τον τόπον δια των αντιπροσώπων του ότι τα άπρακτοθένα μέτρα θα εφημερίζοντο, άλλ' έώλησε τοϋτο η έκρηξις του Εύρωπαϊκού πολέμου, ούτινος η έκβασις έπιστεφθή εν άρχη ως σύντομος. ΊΠδη όμως εισήλθομεν εις το δεύτερον ήμισυ του τρίτου έτους του πολέμου και κατά τον χρόνον τοϋτον προμυνόνται αι τρομερόταται και φονικώταται μάχαι, χωρίς δια τοϋτο να ύποψώσκη ούδαμου έλλειψις περιεργασίας αυτού και η περαιτέρω διάρκειά του αποβαίνει άδηλος.”

“Αφού ο πανάγαθος Θεός απήλλαξεν ημάς της όργης του ταύτης—και δεόμεθα ίνα απαλλάξη ημάς και έφεξης—συμφέρων και προσήκων εινε βίως μεριμνήσωμεν περι των του οικου ημών ως βέλτιστα και άριστα, και εν τοις πρώτοις η περι της λαϊκής Παιδείας μερίμνα εινε το πρώτιστον και μέγιστον καθήκον παντός μερίλου και μικρού πεπολιτισμένου λαού, η Έλληνική δά φυλή, ήτις εις και άλλη εν τῷ κόσμῳ, περι πλείστον πάντοτε έποικήστω την αλήθειαν, ως θυγατέρα και τρόφιμον αυτής γενομένη. Η ιστορία άλλως τε του πεπολιτισμένου κόσμου καθόλου και η εθνική ημών ιστορία διδάσκουσιν ότι το μεγαλειον, η δόξα και η άθανασία των εθνών όφειλεται πρώτιστα και μάλιστα εις την όρθήν και δνιὰ παιδευσιν και άγωγήν αυτού. Μεριμνώντες, άρα, ως μάλιστα ύπερ της λαϊκής παιδείας και άγωγής μεριμνώμεν και προνοούμεν περι του μέλλοντος της φυλής ημών, και δεν βλέπομεν ποία ταύτης μερίμνα ύπάρχει ενγεγεστέρα, ύψηλοτέρα και δια τοϋτο έντακτικώτερα.”

“Υπό τας παρούσας εκρύθμους περιστάσεις του πεπολιτισμένου κόσμου, ως μη απολέσασιν ήμεις την θεσθθεν παρεχομένην ήσυχίαν και ασφάλειαν όπως εργασθώμεν ύπερ της λαϊκής μάλιστα παιδείας.”

“Υπερ της λαϊκής παιδείας μερίμνα ύπαγορεύει εν πρώτοις την παροχήν εις αυτήν του άριστου, ει δυνατόν, διδακτικού προσωπικού, και ίνα ένουσίως και προθύμως έπιδίδονται, εις το διδασκαλικόν έργον πρόσωπα άξια τούτου, άνάγκη εν πρώτοις να εξασφαλισθί εις τους διδασκάλους άμοιβή χρηματική επαρκής εις συντήρησιν άσποδής ασφαλή και αξιοπρεπή, και η αξιοπρέπεια και ασφάλεια αυτή της συντηρήσεως του διδασκάλου έλλείπει παρ' ημίν, και τοϋτο άποτελεί το μέγιστον έλάττωμα του σχολικού συστήματος ημών, διότι πάντες οι δυνάμεις του διά της νοημοσύνης, της δραστηριότητος και του χαρακτήρος αυτών να εύδοκμήσωσιν εις άλλα στάδια, άποφεύγουσι το διδασκαλικόν επάγγελμα ως άχαριστον και άπογοητευτικόν, και εφίεται ούτω τοϋτο εις ύποδεέστερα και ήτιον κατάλληλα πρόσωπα.”

“Πρώτιστα και μάλιστα πρέπει να εξασφαλισθί άρα εις τους διδασκάλους επαρκής και ικανοποιητική χρηματική άμοιβή, και τοιαύτην αι δημόσiai γενικαι πρόσοδοι εινε ήδη ικαναι να παρέχωσιν άνευ ούδεμιάς βλάβης οιουδήποτε άλλου κυβερνητικού κλάδου.”

“Εφόσον δε η Νήσος ημών διατελεί υπό τας παρούσας πολιτικές συνθήκας, χωρίς κυβερνήσεως εθνικής, η παιδεία του λαού πρέπει να ύπάγεται άμέσως εις τας κοινότητες και υπό την έπιτελείαν και έξάρτησιν τούτων να διατελή αυτή, και εντυχώς η άρχή αυτή εινε ήδη παραδεγμένη υπό της ένεστώσης Κυβερνήσεως και πρέπει να παραμείνη τοιαύτη μέχρι ου άνατελωσι και εις ημάς ήμέραι αισιώτερα.”

“Οδεν καλύει σήμερον, ως ειπε προβληθί άλλοτε, ο πόλεμος κατά της εφαρμογής των μέτρων εκείνων των προταθέντων υπό των δύο Βρετανών παιδευτικών έμπειρογνωμόνων μετά μελέτην και εξέτασιν επιτόπιον, και άποδεκτών γενομένων υπό του του τόπου και των αντιπροσώπων αυτού.”

“Όταν η μισθοδοσία εις τους διδασκάλους παρέχεται εξ ήμισείας παρὰ της Κυβερνήσεως και παρ' εκάστης κοινότητος—άντι του τρίτου η τετάρτου αυτής μόνον εκ της Κυβερνητικής χορηγίας—θα γένηται δυνατόν ν' αυξηθί μεν η μισθοδοσία αυτή επαρκώς, να άνακουφισθώσι δε και αι κοινότητες.”

“Η επί τριετίαν η και πλείονα χρόνον μονιμότης της ύπηρεσίας του διδασκάλου παρὰ τη αυτή κοινότητι ειπε μέτρον άξιον έπιδοκιμασίας, καιτοι εινε γεγονός ότι αι συγχαι μεταθέσεις εινε εκούσiai και προαιρετικαι και μη έπιβαλλόμεναι υπό των Σχολικών επιτροπών. Όποσδήποτε η μακρά διάρκεια των ύπηρεσιών αγαθού διδασκάλου εινε μέγα εύεργέτημα εις τους μαθητάς αυτού, όσον επιβλαβής εινε η συχνή άλλαγή τούτων.”

“Όταν αύξηθί η μισθοδοσία των διδασκάλων θα εινε δικαίον να απαιτηθώσι και περισσότερα προσόντα από τούτων προς εύδοκίαν του μεγάλου άληθούς έργου των, και η προσοχή πρέπει να στραφί επί το διδασκαλειον, ούτινος η όργάνωσις πρέπει να γένηται πληροτέρα και άποτελεσματικώτερα προς την μεγάλην άποστολήν του εν τῷ ξενοκρατουμένη ταύτη Νήσῳ και δια την γειτόνα Ανατολήν.”

“Η άνωτέρα έπιτροπία και έπιθεωρήσις της λειτουργίας των Δημοτικών Σχολείων άποτελεί όσαύτως σπουδαιότατον παράγοντα πρόσδου και εύδοκμήσεως αυτής, και άτυχώς εν τούτῳ χωλείνοσι μάλως τα της Παιδείας παρ' ημίν.”

“Ο θεσμός των έπιθεωρητών εινε βεβαίως άριστος, γίνεται όμως καταστρατήγησις αυτού τοιαύτη ώστε ν' αποβαίνη επικήμιος εις την Παιδείαν του τόπου, και τοϋτο διότι τον θεσμόν τοϋτον χειρίζεται και έφασκεται άρχη με βίσκανον πάντοτε εφθαλμόν άπιδούσα προς την εθνικήν παιδείαν του Κυπρ. λαού.”

“Εσχάτως έφρόκετο να πληρωθώσι δύο θέσεις έπιθεωρητών εν τῷ Εκπαιδευτικῷ Τμήματι και ύπερβλήθησαν περι τῆς εβδομήκοντα αιτήσεως δι' αυτές, μεταξύ των αιτητών ύψηλον διδασκαλικόν εύδοκιμώτατα διετυθύνοντες επί μακρά έτη Σχολετα πόλεων η ζω-

ποπόλεων και παγκυπρίας ύπάρχοντες γνωστοί δι' την κοινωφελή δράσιν αυτών παρ' αίς ύπηρετήσαν και ύπηρετούσι κοινότητες, φαίνεται όμως άκρωβώς η αξία και η εθεσία αυτή εκτίμησις τούτων υπό του τόπου άπέκλεισαν αυτούς έπιμελώς της ύπηρεσίας του Τμήματος της Παιδείας, και τοϋτο μάλιστα, ύπάρχοντων άριστων συστάσεων από άρμοδιωτάτων προσώπων εν τῷ ύπηρεσία του Τμήματος τούτου. Έλέγηθη ότι οι γενόμενοι διάκριμοι έγένοντο τῷ συστάσει ύποψηφίου τότε βουλευτού άν τούτο ήλήθευσεν, ο κύριος ούτος δικαιούμεθα να ειπωμεν ότι έποικήσατο την χειρόστην άπαρχήν του σταδίου του.”

“Εκ της άποστολής και της ύπηρεσίας του ο έπιθεωρητής πρέπει να έχη άνωτέραν όλων των διδασκάλων μόρφωσιν περι τα παιδευτικά θεωρητικήν και άσκήσιν πρακτικήν και έμπειρίαν ίνα δύναται να έμπνέη σεβασμόν και άσκή κύρος επί των έπιθεωρουμένων διδασκάλων, να γινώσκη να καταδικυνή τα κακώς η έλαττωματικώς έχοντά και να ύποχρεοί τους έπιθεωρουμένους όπως γίνονται πάντοτε κρείττονες έαυτών επ' αγαθῷ μεγάλῳ της λαϊκής παιδείας.”

“Τίνα σημασιαν η έπιθεωρησις έχει έπιθεωρήσεως υπό κοινού διδασκάλου, κατωτέρου πολλάκις την μόρφωσιν και την έμπειρίαν, και τίνας δύναται να παροχή ούτος πληροφορίας προς την προεπιταμένην της Παιδείας άρχήν, αν ύποθέσωμεν ότι αυτή ένδιαφέρεται άποσδήποτε ύπερ της Παιδείας του τόπου.”

“Θά ειχομεν πολλά να ειπωμεν περι της έλλειψέως και έλαττωματικής έπιθεωρήσεως και τοϋτο ίσως πράξομεν εν προσήκοντι καιροῷ, ένταύθα δε άρκούμεθα να προκαλέσωμεν την προσοχήν των κ. κ. αντιπροσώπων όπως το ζήτημα της Παιδείας άποτελέση άντικείμενον σπουδαίας μελέτης και γένηται η δέουσα νομοθετική πρόνοια προς βελτίωσιν των της λαϊκής παιδείας παρ' ημίν, βελτιουμένης της θέσεως των διδασκάλων.”

ΚΥΠΡΙΑΚΑ

Η ΕΟΡΤΗ

ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Χθές ο 'Ορθόδοξος Έλληνικός κόσμος ήγε την εορτήν των Έλληνικών γραμμάτων επί τη έπιτελειῳ των Τριών Μεγάλων Ίεραρχών, εορτήν ήτις άποτελεί άναπαράστασιν και πόνει ανέγκειαν των πνευματικών πανηγύρεων εις ός ήσόμενεν ο άρχαίος Έλληνικός κόσμος και αίνειν άπειλούν χαρακτηριστικόν γνώρισμα του Έλληνικού βίον κεινεται δε η εορτή αυτή έξαιρετικήν σημασίαν και αξίαν δια τον νεώτερον Έλληνισμόν, διότι άποτελεί την άνάγκησιν και συγγένευσιν της Έλληνικής μετά της Θείας σοφίας, εξής προήλθεν ο Χριστιανικός Έλληνισμός, εν εκπροσωπεί η ένδοξος Βυζαντιική Αδελφότητα, μύσαι δε και δημιουργοί έγένοντο οι Τρεις Μεγάλοι Ίεράρχαι ούτως κατά συγκυρίαν ούχι δυσσεμνήσαντων τυγχάνουσιν Έλληνες εκ του Ασιατικού Έλληνισμού και συνεπώς μάρτυρες άπώροδες του πνευματικού και εθνικού κράτους αυτού επί την Ανατολήν.

Η εορτή αυτή πανηγυρίζεται κυρίως υπό των Έλληνικών Εκπαιδευτηρίων και του μαθητικού κόσμου και εινε προσφορωτάτη δέουσα ύποκαλή την φιλομάθειαν και έπιτελήν την ροπήν και έρεσιν αυτού προς εθνη και ύψηλά ιδεώδη άτινα έγένοντο γνώρισμα της Έλληνικής φυλής.

Διά ταύτα ήδη καταβάλλεται και υπό της Εκκλησίας και υπό των Εκπαιδευτηρίων πάσα προαπάθεια όπως η πανήγυρις αυτή διεξάγηται μετά πάσης της δυνατής μεγαλοπρεπειας και λαμπρότητος ίνα προκαλή θερμόν το διαφέρον του Έλληνικού Κοινού και προξενή βαθείαν και άνεξάλειπτον έντύπωσιν εις τας ψυχάς του μαθητικού κόσμου του τε άρρενος και του θήλεος.

Ξηρός και τυπικός και άγονος πανηγυρισμός εορτής, ήτις έγένετο πηγή τσοσούτου και τηλικούτου πλούτου πνευματικού και ήθικου εις την Έλληνικήν φυλήν εινε άσυντάβητα προς την έσάν μνήμην των μεγάλων Φωστήρων της Εκκλησίας ημών και της οικονομίας και έμφανεί έλλειψιν ένθουσιασμού προς τα εϋγενή και ύψηλά ιδεώδη της φυλής ημών, συμπλεκόμενα ήδη άδακτύτως προς τα της 'Ορθόδοξου Έλληνικής Εκκλησίας.

Τα Εκπαιδευτήρια της ήμετέρας Κοινότητος έτέλεσαν χθές την εορτήν των Έλλην. γραμμάτων μετά της συνήθους μεγαλοπρεπειας και λαμπρότητος. Προσέβηθη τῇ προεραία εις την έσπερινόν εν τῷ καθεδρικόῳ ναῷ Αγ.

Ιωάννου τα διδασκαλεία των θηλέων και των αρρένων και το Π. Γυμνάσιον ως και αι άνωτέρα τάξεις των Παρθενωγαγείων και των Άσκητών Σχολών, όπου οι χοροί του Π. Διδασκαλείου υπό την διεύθυνσιν του έδικού καθηγητού αυτών κ. Κλ. Αρτεμίδου έψαλον την ακολουθίαν έπιμελώς.

Τῇ έπιούσῃ έτελέσθη άρχιερατική λειτουργία υπό της Α. Μ. του Αρχιεπισκόπου και τῇ 10 π.μ. ήξαστο η σχολική εορτή εν τῷ καταστήματι του Π. Γυμνασίου δια της νενομισμένης έτεροτελεσίας υπό της Α. Μ. του Αρχιεπισκόπου και του Πανοσιολογ. Αρχιμανθίτου κ. Μακαρίου, καθ' ην έγένετο δέησις ύπερ των ζώντων και τεθνώντων εθεργετών των Εκπαιδευτηρίων, έν μέσῳ πανοκτής συρροής φιλομούσου κόσμου, παρισταμένων των κ. κ. Σχολ. Έπιτροπών, του διδασκαλικού προσωπικού και πολλών έγκριτών συμπολιτών.

Ψαλόντος έπιμελώς και άρμονικώς εν χορῷ του θύμου εις το Π. Γυμνάσιον, ειπε τον πανηγυρικόν ο καθηγητής των θερησευτικών κ. Ι. Παπακοσμογιού θέμα λαβόν την εξέλιξιν της προσεγγίσεως και άνακρασεως του Έλληνισμού και του Χριστιανισμού, συμπληρωθείσης και κορυφωθείσης δια των Τριών Μεγάλων Ίεραρχών, έπραγματευσθη δε το θέμα του μετά έλευνητής σαφηνείας και έμβριθείας έπισπασόμενος τα συχρητήρια πάντων.

Ποικίλον, πλούσιον και έπιμνημον έγένετο και μετά πολλής έπιτυχίας έτελέσθη το κολλυβητικόν πρόγραμμα της εορτής, καθ' ο έτετελέσθησαν άπαγγελλαι, διάλογοι, ζώματα εθνικά και πατριωτικά εν χορῷ ή δια τετραχόρδων και μανδολίνων υπό τε των μαθητηρίων και των μαθητών όλων των τάξεων και των ήλικιών, και η λαμπρά και έμπνευστική εορτή έληξε δια του θεασπέου εις την έλευθερίαν θυμού.

Η τελετή έληξε τῇ 12 ώρα προξενήσασα την άριστήν έντύπωσιν εις το παμπληθές άκροατήριον όλον, εν φ έπλεόναζε το ώραιον φύλον και έπεκράτει άπολύτως το λαϊκόν στοιχείον, το έχόμενον στεροότερον των πατριών.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

“Από του π. Σαββάτου νέαι καταπίπτουσι βροχαι άνα την Νήσον ενεργητικαι εις την γεωργίαν, εν Μεσορρίε όμως έπιθυμοσι διαραστέρας και ραγδαίστερας βροχάς ίνα καταρρέσωσιν οι ποταμοί και άρδύσασιν την εριβήλακα παιδιάδα προς εξασφάλισιν της τε χειμερινής και της θερινής συγκομιδής, και η έπιθυμία των πιθανώτατα θα πληρωθί χάρις εις την έπιμονον ροπήν του καιρού προς βροχάς.

ΤΑ ΤΡΟΦΙΜΑ

“Από της π. εβδομάδος τα κρατοπεία παρέχουσιν ήδη επαρκής και άριστον κρέας εις την τιμήν της διατιμήσεως χάρις εις την έννοιαν του καιρού δια την κτηνοτροφίαν.

Που και που έμφανίζονται και ώς, γινόμενα όμως άναρπαστά άμφ τῇ έμφανίσει των, και το χαλλομοί παρυσιάζεται πολύ άραία.

“Ελπίζομεν ότι η έννοια του καιρού θα άποκαταστήσῃ την προτέραν τάξιν εις την άγοράν μας.

“Ο καθάρις αίτινος άρτος πωλείται άντι 5 γρ. πρωτοπαυούς δια την Νήσον μας τιμής παρέχεται δε εύτυχώς δια το πολύ του λαού επαρκέστερος μεικτός άρτος.

